השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה עה.

רב אמר מים. תמלה והוא הדין שצריך לפר [ז]לחריה ורבה בר בר חנה אמר בלפר תמלה וה"ה שצריך מים לחריבתא: **ברטיבתא.** שיש בה לחלוחית יין נותן מים תחלה לספסף עד שתהא נגובה ואחר כך מיס: **ביבשתא.** מים תחלה ואחר כך לפר ומספסף: **תרתי אלם.** ברטיבתא תרתי לפר ומים ביבשתא תלת מים ולפר ומים: **תלת וד'.** תלת ברטיבתא לפר ומים ולע"פ שחור ונותן מים להעביר הלפר הגהו מים לא קא חשיב דלמו לשום נגיבה אלא לנקותו מן הלפר וד' ביבשתא מים לפר ומים ולפר ומים בתראי לא [ח] חשיבא. רב לא בעי לפר אלא חדא זימנא ושמואל בעי לפר תרי זימני בין ברטיבתא בין ביבשתא: **דפומבדיתא מתנו.** לרב תלת וד' כדפרישת ולשמואל ד' ברטיבתא וה' ביבשתא דקחשיב מיא בתראי: **ולא פליגי.** רב ושמואל לאלו ליבשא דפומבדיתא אלא לרב לא חשיב מיא בתראי ושמואל חשיב מיא בתראי. ואית דמפרשי ולא פליגי [ט] ה"ג דסורא ודפומבדיתא אלא דסורא לא חשבי מיא בתראי ודפומבדיתא חשבי להו אבל רב ושמואל פליגי והכי פירושו דמלתא תרתי תלת תרתי ביבשתא לפר ומים ולפר תלת ברטיבתא לפר ומים ולפר ושמואל אמר תלת ברטיבתא כדקאמרת אבל ביבשתא ד' מים ולפר מים ולפר דבולהו בעינן לפר תרי זימני ודפומבדיתא מתנו לרב תלת וד' ביבשתא תלת מים ולפר מים והייטו נמי דסורא אלא דהני קא חשבי מיא בתראי וברטיבתא ד' לפר ומים לפר ומים ולשמואל ברטיבתא ד' כדקאמרת אבל ביבשתא ה' מים ולפר ומים ולפר ומים דביבשתא נמי בעי תרי זימני לפר ול"פ [כ] הגך דסורא ודפומבדיתא כו' אבל רב ושמואל פליגי ביבשתא בין בדסורא בין בדפומבדיתא דרב לא בעי בה לפר אלא חד זימנא ושמואל בעי תרי זימני לשון אבא מורי מעותמו בכוד והוא גראה בעיני. והכאשון לשון מורי וקשיא לי כגווה מכדי לליבשא דסורא רב ושמואל מיפלג פליגי מאי שנא דבדרב חשיב מיא בתראי ובדשמואל לא חשיב מיא בתראי לשמואל ד' וה' איכא ליה למיתני בשלמא לפומבדיתא אע"ג דבדרב לא חשבי ובדשמואל חשבי ניחא משום דפלוגתייהו דרב ושמואל ליתא אלא במתשב מים בתראי אלא לליבשא דסורא לסוף סוף פליגי קשיא לי: **גורגי.** עקלים ובלע"ז ריבוט"י וכורכין אותן סביבות התפוח שלא יתפזרו הענבים מכובד הקורה. ורב אלי פירש [עיבורות פ"י מ"מ] עקלים השנויות כאן כגון [ח] ועקל בית הבד עשוין כמין קופה מסורגת במלובה [ט] ואחרי סחיטת הזיתים נותן הגפת באותו עקל ומניח עליו [י] ומכבידו להוציא המשקה הנשאר. הני גורגי דלרמאי כילד מנגבן: **דדפין.** הן העשוין כמין דלת ונותנן על התפות: **דלוכין.** טאטיתא דאקופ"ל שמכבד בה הענבים הנמחזרין לאוספן: **והעדשים.** הייטו גת עצמה שקורין מיי"ט: **מדיחן.** במים. ועל מנהג זו יש לסמוך [יא] שאין צריך לפר לגת מדפשיטו מינה ר' אבהו ולא אמרינן [יב] זו אינה מנהג דקתני בה דסגי לגת בהדחה ומתניתין דקתני דבעי ניגוב שמע מינה קמו בה רבנן בתראי ופשטי הלכתא כוותיה: **דעקלים של גלרים.** שבטוס: **ושל גלכון.** קנבוס בלעי טפי ובעו ניגוב באפר ומים: **ושל שיפא.** פייו"ל: **ושל גמי.** יונ"ק בלעי טובא: **תרפי ואפלי.** מגת לגת פעמים שהן יותר מי"ב חדש [יב] דאפלי ופעמים שהן פחות כגון בתרפי: הכי גרסינן בתוספתא [ע"ז פ"ט ה"ג] **חולבן כרוסתין או מולגן כמי זיתים.** דרך לכבל זיתים לבהות רכין להוציא שומנן. חולטין אשקלי"ר בלע"ז כמו לחלוט ולחשיבה [פסחים דף לו:]: **רודפין.** ריבד"ם שוטפין: **וכמה.** מניחן שם עונה ולקמן מפרש כמה עונה: **בתקופת ניסן ותשרי.** שהיום והלילה שוין או יום או לילה ותקופת תמוז וטבת שאין יום ולילה שוין אלא דר"ב שעות שלמות בעינן: **רווקי.** משמרת כמין שקין שנותנין בהן שמרים להוציא את היין: **דחמרא.** של שער אדם ולא בלעי טובא: **כיסנא.** בלעי טפי מעמרא: **חלפא.** כוורת של שבטים שמסגנין בהן יין: **בחבלי דצורי.** חבלים של צורי דקל: דצבתא

איתמר בי רב משמיה דרב אמרי תרתי תלת ושמואל אמר תלת ד'. פ"ה לשון ראשון רב אמר תרתי תלת ברטיבתא תרתי לפר מים תלת ביבשתא מים ולפר ומים ושמואל אמר תלת ד' תלת ברטיבתא לפר מים ולפר ולע"פ שנותן מים להעביר הלפר מיא בתראי לא קחשיב ד' ביבשתא מים ולפר מים ולפר וכמו כן מיא בתראי לא קחשיב בסורא מתנו הכי בפומבדיתא מתנו רב אמר תלת וד' תלת ברטיבתא לפר מים לפר ד' ביבשתא מים לפר מים לפר ושמואל אמר ד' וה' ד' ברטיבתא לפר מים לפר מים ה' ביבשתא ולא פליגי רב ושמואל לליבשא דפומבדיתא אלא דאמר קחשיב מיא בתראי כו' והקשה בקונטרס לליבשא דסורא כיון דפליגי רב ושמואל דלרב סגי בחד לפר בתרוייהו ולשמואל בעינן תרי זימני לפר מלי שנא דבדרב חשיב מיא בתראי ובדשמואל לא חשיב מיא בתראי בשלמא לליבשא דפומבדיתא לא פליגי אלא במיחשב מיא בתראי לכך נראה לרש"י בעינן אחר שפירש אביו רב אמר תרתי תלת תרתי ביבשתא מים ולפר מים ברטיבתא לפר מים ושמואל אמר תלת ברטיבתא כרב ד' ביבשתא מים לפר מים לפר בפומבדיתא מתנו רב אמר תלת ביבשתא מים לפר מים ד' ברטיבתא לפר מים לפר מים ושמואל אמר ברטיבתא כרב וה' ביבשתא ולא פליגי אלא דפומבדיתא וגם זה לא נראה דאם כן הוא סברתן הפוכה דרב ושמואל שהרי רב מיקל ביבשתא יותר מרטיבתא ושמואל מיקל ברטיבתא יותר מביבשתא לכך נראה לר"י בעינן אחר והכי פירושו רב אמר תרתי תלת ביבשתא תרתי מים לפר ברטיבתא תלת לפר מים לפר ושמואל אמר תלת ד' תלת ביבשתא וד' ברטיבתא שמואל נמי להוסיף ולפרש מיא בתראי בין ברטיבתא בין ביבשתא בפומבדיתא מתנו רב אמר תלת אלבע כפירוש ראשון שבקונטרס תלת ברטיבתא לפר מים לפר ביבשתא ד' מים לפר מים לפר שמואל אמר אלבע חמש אלבע ברטיבתא וחמש ביבשתא נמי להוסיף ולפרש מיא בתראי בתרוייהו ולא פליגי רב ושמואל בין לליבשא דסורא בין לליבשא דפומבדיתא אלא דרב לא חשיב מיא בתראי ושמואל חשיב מיא בתראי: דכיתנא

רב אמר במים [א]והוא הדין לאפר רבה בר בר חנה אמר [ב]לאפר והוא הדין למים ולא פליגי [ג]הא ברטיבתא הא ביבשתא איתמר בי רב משמיה דרב אמרי תרתי תלת ושמואל אמר תלת ד' בסורא מתנו הכי [ד]בפומבדיתא מתנו בי רב אמרי משמיה דרב תלת ד' ושמואל אמר ד' ה' [ה]ולא פליגי מר קא חשיב מיא בתראי ומר לא קחשיב מיא בתראי בעו מיניה מרבי אבהו הני [ו]גורגי דארמאי מאי א"ל רבי אבהו תניתוה [ז]הרי שהיו גתיו ובית בדיו טמאין ובקש לעשותן בטהרה [ח]הדפין והעדשין והלולבין מדיחן והעקלין של נצרין ושל [ט]בצבוץ מנגבן ושל שיפה ושל גמי מישנן [י]ב חדש רשב"ג אומר מניחן מגת לגת ומבד לבד היינו תנא קמא איכא בינייהו חורפי ואפלי ר' יוסי אומר [יא]הרוצה לטהרן מיד מגעילן ברותחין או חולטן במי זיתים רשב"ג משום ר' יוסי אומר [יב]מניחן תחת צינור שמימיו מקלחין או במעין שמימיו רודפין וכמה עונה כדרך שאמרו ביין נסך כך אמרו בטהרות כלפי לייא בטהרות קיימינן אלא כדרך שאמרו בטהרות [יג]כך אמרו ביין נסך [יד]כמה עונה אמר רבי חייא בר אבא א"ר יוחנן [טו]או יום או לילה ר' חנא שאינה ואמרי לה ר' חנא בר שאינה אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן חצי יום וחצי לילה א"ר שמואל בר יצחק ולא פליגי הא בתקופת ניסן ותשרי הא בתקופת תמוז וטבת אמר רבי יהודה [יז]הני רווקי דארמאי דמזיא מדיחן דעמרא מנגבן דכיתנא מישנן ואי איכא קטרי שרי להו [יח]הני דקולי וחלאתא דארמאי [יט]רחיטי בחבלי דצורי מדיחן דצבתא

מסורת הש"ס

א) בלפר. יעב"ן, ב) [עי' תוס' נדה סה. ד"ה הדפין], ג) כ"מ גורגי, ד) נדה דף סה. [תוספ' פ"ז פ"ט ה"ג] [סוף תוספתא טהרות פי"ח ע"ש ועי' בר"ש פרק י מ"ח דטהרות], ה) [פי' פסקנן מלשון טין ערוך ע' כן ד'], ו) [פסחים קיג: יומא סב: שבועות יח: נדה סג:], ז) [כ"ל דמיחי כ"ה בערוך ערך תלמא], ח) כדפר"י אתריהם, ט) [כ"ל הני ליסני], י) [בכת קמד:], כ) לעקל בית הכס. כל"ל סנהדרין (כ"ו ע"ב) יעב"ן, ל) [נדה"ג: כמעשה מלוכה], מ) [עי' הגמ' תוס' על זה נגדה סה. בל"ה הדפין וכו'].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה תלת וד' וכו' בתראי לא קא חשיב רב: (ב) ד"ה ולא פליגי וכו' ולא פליגי הני דסורא: (ג) ד"ה גורגי וכו' ומנחת עליו קורה ומכבידו: (ד) ד"ה מדיחן וכו' ולא אמרינן ליה זו וכו' דנעי מינוג ושמע' מינה דקמו בה: (ה) ד"ה תרפי וכו' מי"ב חדש כגון אפלי:

לעזי רש"י

ריבוט"י [רידוט"א]. סורג המחזיק את הזיתים תחת הקורה בבית-הבד.
אשקופ"א [אישקוב"א]. מטאטא.
מיי"ט. ערבה (חלק של הגת, שבו מניחים את הענבים).
פייו"ר [פוי"ל]. סוג של קנה סוף.
יונ"ק. אגמון.
אשקלי"ר [אישקלדי"ר]. להלוט.
ריבד"ש [רבדי"ש]. שטף מים.

מוסף רש"י

בתוי. לין, ובית בדיו. לשמן (נדה סה.). הדפין, זהו הלגת שעתקין על הגלגלן, והעדשין. זו היא הגת עצמה שהענבים נתונים שם, והלולבין. הייטו מוסיף לאשקופ"א שמנקים בה את הגת (שם). העקלים. רדוט"ש. יש מקומות שקוברין את התפות של מרגנים בעקלים סביב (שם שה:). מנגבן. שאינם טולעין כל כך (שם). חורפי ואפלי. לר"ש פעמים שהן יותר מי"ב חדש פעמים שהן פחות (שם). ולא פליגי. ר' מיי' (שם). ולא הוצרך בר בר חנה (שם).

עין משפט נר מצוה

קמד א ב ג ד מיי' פי"ז מהלכות מאכלות אסורות הלכ' כ סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד סי' קלח סעיף י:
קמה ה ו ז מיי' פי"ז מהל' טומאת אוכלין הל' ח:
קמו ח מיי' פי"ז מהל' מאכלות אסורות הלכה כד סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד סי' קלח סעיף ו:
קמז ט מיי' שם ופי"ז מהל' טומאת אוכלין הלכה (בח) (יח) סמג שם טוש"ע שם:
קמח י מיי' פי"ז מהל' מאכלות אסורות הלכה כג סמג שם טוש"ע שם סעיף ז:
קמט כ מיי' שם טוש"ע שם סעיף ח:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com